

25.06.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**25 Haziran 2024
Salı**

25.06.24

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

25 Haziran 2024 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİK

— Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

YARGI BÖLÜMÜ

YARGITAY KARARI

— Yargıtay 2. Hukuk Dairesine Ait Karar

Türkiye Ziraat Odaları Birliği Genel Başkanı Bayraktar açıkladı: Tarım arazileri azaldı

Türkiye Ziraat Odaları Birliği Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, Toprak Bayramı için paylaştığı mesajında, son 20 yılda Türkiye'de tarım arazilerinin yüzde 9 azalarak 23,9 milyon hektara gerilediğini belirtti.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, "Verimli tarım arazilerinin kooperatifleşme ile bölünerek hobi bahçelerine dönüştürülmesi tarım arazilerinde parçalanmayı daha fazla artırıyor. Her ne sebeple olursa olsun tarım arazilerinin bölünmesi ve hobi bahçelerinde olduğu gibi büyük araziler arasında yapılaşma oluşturulması doğru değildir." ifadesini kullandı.

Bayraktar, Toprak Bayramı dolayısıyla yaptığı yazılı açıklamasında, her yıl Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu'nun kabul edildiği 11 Haziran'ı takip eden ilk pazar gününün, Toprak Bayramı olarak kutlandığını anımsattı.

Toprağı korumanın gelecek nesillere bırakılabilecek en değerli armağan olduğunu belirten Bayraktar, "Binlerce hatta milyonlarca yılda oluşan toprak, sadece çiftçilerimiz için değil, tüm insanlık için, en önemlisi de geleceğimiz için değerli hazinemizdir. Bu bilinçle 7'den 70'e herkes toprağı korumak için elinden geleni yapmalıdır." değerlendirmesinde bulundu.

Bayraktar, ÷lkede tarım arazilerinin yıldan yıla azaldığına işaret ederek Türkiye'nin, uzun ömürlü bitkilerle beraber toplam arazi miktarının son 20 yılda 26,6 milyon hektardan 23,9 milyon hektara gerilediğine vurgu yaptı. Oransal olarak ise yüzde 9'luk bir gerileme söz konusu.

Son yıllarda atıl tarım arazilerinin üretime kazandırılmasının yanı sıra tarım arazilerinin korunması amacıyla pek çok çalışma yapıldığını, kanunlar çıkarıldığını aktaran Bayraktar, "Atıl tarım arazilerinin üretime kazandırılması, miras yoluyla arazilerinin bölünmesinin engellenmesi gibi uygulamalarla 2019'da 23 milyon 99 bin hektar olan toplam işlenen tarım alanı 2023'te yüzde 3,6 artarak 23 milyon 942 bin hektara ulaştı." bilgisini paylaştı.

"Kişi başına düşen arazi, artan nüfus karşısında azalıyor"

Bayraktar, tarımsal üretim yapılan tarım arazilerinin arttığını ancak bu artışın ÷lkede hızla artan nüfus karşısında halen yetersiz kaldığını bildirdi. Artan nüfusla beraber kişi başına düşen arazi miktarının azalmaya devam ettiğine dikkati çeken Bayraktar, şöyle devam etti:

"Bu amaçla tarım arazilerinin amaç dışına çıkarılması kesinlikle önlenmelidir. Kara yollarını ve şehirlerin gelişimini projelendirirken, verimli tarım arazileri yerine tarıma elverişli olmayan, daha verimsiz arazilerin kullanılmasına özen gösterilmelidir. Birinci sınıf sulamaya uygun tarım arazilerimizin, imara açılmasına asla izin verilmemeli, bu arazilerin üzerine sanayi tesisleri, şehirler kurulmamalıdır. Turizm, madencilik ve ulaştırma için verimli tarım arazilerimizi kullanmamalı, meyve ağaçlarını, zeytinlikleri kesip yazlıklar inşa edilmemelidir."

Çiftçilerin son yıllarda tarım arazilerinin aralarına kurulan hobi bahçeleri ile baş etmeye çalıştığını vurgulayan Bayraktar, toprağın hobi bahçelerine heba edilebilecek bir sermaye olmadığının altını çizdi. Şemsi Bayraktar, şunları kaydetti:

"Büyükşehirlerde araziler 250 metrekareye varan parsellere ayrılarak hobi bahçeleri kuruluyor. Küçük parsellere ayrılan bu alanlara yapılan konteyner, prefabrik ev, tiny house, havuz gibi betonarme yapılaşmalarla tarım alanları yok ediliyor."

TİGEM, hububat üretimini yüzde 40 arttırdı

Hububat tohumluğunda yüzde 25 payla Türkiye'nin en büyük aktörü olan Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM), geçen yıl 1 milyon 21 bin dekar ekili alanın hasadı sonunda tüm zamanların en yüksek üretim rakamına ulaştı. TİGEM hububat üretimini yüzde 40 artırarak 392 bin tona yükseltti.

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün (TİGEM) tarım sektörünün temel girdilerinden sertifikalı tohum, üstün vasıflı damızlıkların üretimi ve dağıtımı faaliyetlerini sürdürmeye devam ediyor.

TİGEM, son yıllarda ülke çapındaki işletmelerinde bir taraftan mal ve hizmet tedariklerinde önemli tasarruf sağlarken üretimde de ileri teknolojileri kullanarak girdi maliyetlerini azalttı.

Hububat tohumluğunda yüzde 25 payla Türkiye'nin en büyük aktörü olan TİGEM, geçen yıl 1 milyon 21 bin dekar ekili alanın hasadı sonunda tüm zamanların en yüksek üretim rakamına ulaştı. TİGEM hububat üretimini 2023'te yüzde 40 artırarak 392 bin tona yükseltti.

TİGEM Safkan Arap atı yetiştiriciliğinde geçen sene 275 baş tay satışından yaklaşık 105 milyon lira gelir elde ederek tüm zamanların rekorunu kırdı. Gelirlerini artıran TİGEM, geçen yılı 1,6 milyar lira karla kapattı.

25.06.24

TİGEM, son 22 yılda 735 milyon lira yatırım gerçekleştirirken, özellikle kuraklık riskinin olumsuz etkilerini ortadan kaldıracak tedbirleri uygulamaya koydu.

Bu kapsamda, 2002'de 210 bin dekar sulu tarım arazisine sahip olan TİGEM, söz konusu yatırımlarla 2023'te sulanan arazi varlığını 995 bin dekara çıkardı. Geçen yıl da hayvancılık, bitkisel üretim, sulama ve mekanizasyon alanlarında 735 milyon lira yatırım gerçekleştirildi.

“Acı reçeteyi vatandaşa çıkararak anlayışta değişim görmedik”

CHP’nin Ekonomiden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Yalçın Karatepe ile Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek arasında beklenen görüşme dün gerçekleşti. Dört saati aşan toplantının ardından görüşmeye ilişkin açıklamalarda bulunan Karatepe, Bakan Şimşek’e dört ana başlıkta partisinin talep ve görüşlerini ilettiklerini söyledi.

CHP’li Yalçın Karatepe, Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ile görüşmelerinde, asgari ücrete ara zam, emekli aylıklarına ciddi artış, tarımsal desteklerinin artırılması ve vergide adaletsizliğin giderilmesi başlıklarındaki dört ana talep ilettiklerini belirterek, “Görüşme sonunda acı reçeteyi vatandaşa çıkararak anlayışta bir değişim iradesi olmadığını maalesef gördük” yorumunu yaptı.

Yalçın Karatepe, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ile makamında görüştü. Hazine ve Maliye Bakanlığındaki görüşme, basına kapalı gerçekleşti. Yaklaşık 4,5 saat süren görüşmenin ardından Bakan Şimşek, Karatepe’yi aracına kadar uğurladı. Görüşmenin ardından bir basın toplantısı düzenleyen Karatepe, soruları yanıtladı.

“İktidarın milletin yaşadığı ekonomik yıkımdaki sorumluluğuna ortak olacak değiliz. İktidarın bundan sonra yapacaklarına kredi açacak da değiliz. Biz temsil ettiğimiz kitlelerin haklarını savunmak, toplumun acil sorunlarını bizzat muhatabına iletmek ve bedeli ödeyenin vatandaş olmaması için bu görüşmeyi gerçekleştirdik. Yapıcı muhalefet anlayışıyla daha önce kamuoyuna açık olarak söylediğimiz şeyleri

paylaştık” diyen CHP Genel Başkan Yardımcısı Yalçın Karatepe, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek’e asgari ücret ve emekli aylıklarında artış, tarımsal destekler, vergi adaletsizliğinin giderilmesi başlıklarında 4 ana taleple gittiklerini ancak 4 saatlik görüşme sonucunda acı reçeteyi vatandaşa çıkaran anlayışta bir değişik iradesi görmediklerini belirtti.

Enflasyonun yüksek seyrettiği bir dönemde asgari ücrete yılın ikinci yarısında zam yapılmamasının kabul edilebilir bir durum olmadığını ifade eden Karatepe, “Bu artışın yapılmasının bir zorunluluk olduğunu Sayın Bakana ilettik” dedi. Aynı şekilde emekli aylıklarında da artışın zorunlu olduğunu Bakan Şimşek’e ilettiklerini anlatan Karatepe, gündeme getirdikleri diğer bir konunun ise vergide adaletin sağlanması olduğunu vatandaşın ekonomik gücüne göre vergi ödemesi gerektiğini ifade ettiklerini belirtti.

Uzlaşmalar kamuoyuna açıklansın

Karatepe, TÜİK’in açıkladığı veriler ilgili eleştirilerin ortadan kalkması için bağımsız bir danışma kurulu oluşturulması önerdiklerini de söyledi. Kamu özel işbirliği (KÖİ) projeleri ile ilgili maliyetlerin kabul edilmez olduğunu, herhangi bir adım atılmadığını anlattıklarını kaydeden Karatepe, şirketlerin ne kadar vergi borcunun silindiğini, uzlaşmaların ne olduğunu kamuoyuna açıklamalarını istediklerini anlattı.

Yurtdışı çıkış harcına somut yanıt alamadık

Görüşmeye ilişkin gazetecilerin sorularını da yanıtlayan Karatepe, vergi taslağında yer alan düzenlemelere ilişkin soru üzerine “Yurt dışı harcının alınmaması gerektiğini söyledik ama somut bir yanıt alamadık. Anladığım kadarıyla tasarıyla ilgili çalışmayı henüz tamamlamamış” yanıtı verdi. Gübre ve yemdeki KDV istisnasının kaldırılacağına dair iddiaları da gündeme getirdiğini kaydeden Karatepe, “Taslak Meclise gelince son durumu göreceğiz” diye konuştu. Karatepe, asgari ücrete ara zam ve emekli aylıklarında refah payı şeklinde bir artışın yapılması konusunda bir izlenim edinmediğini söyledi.

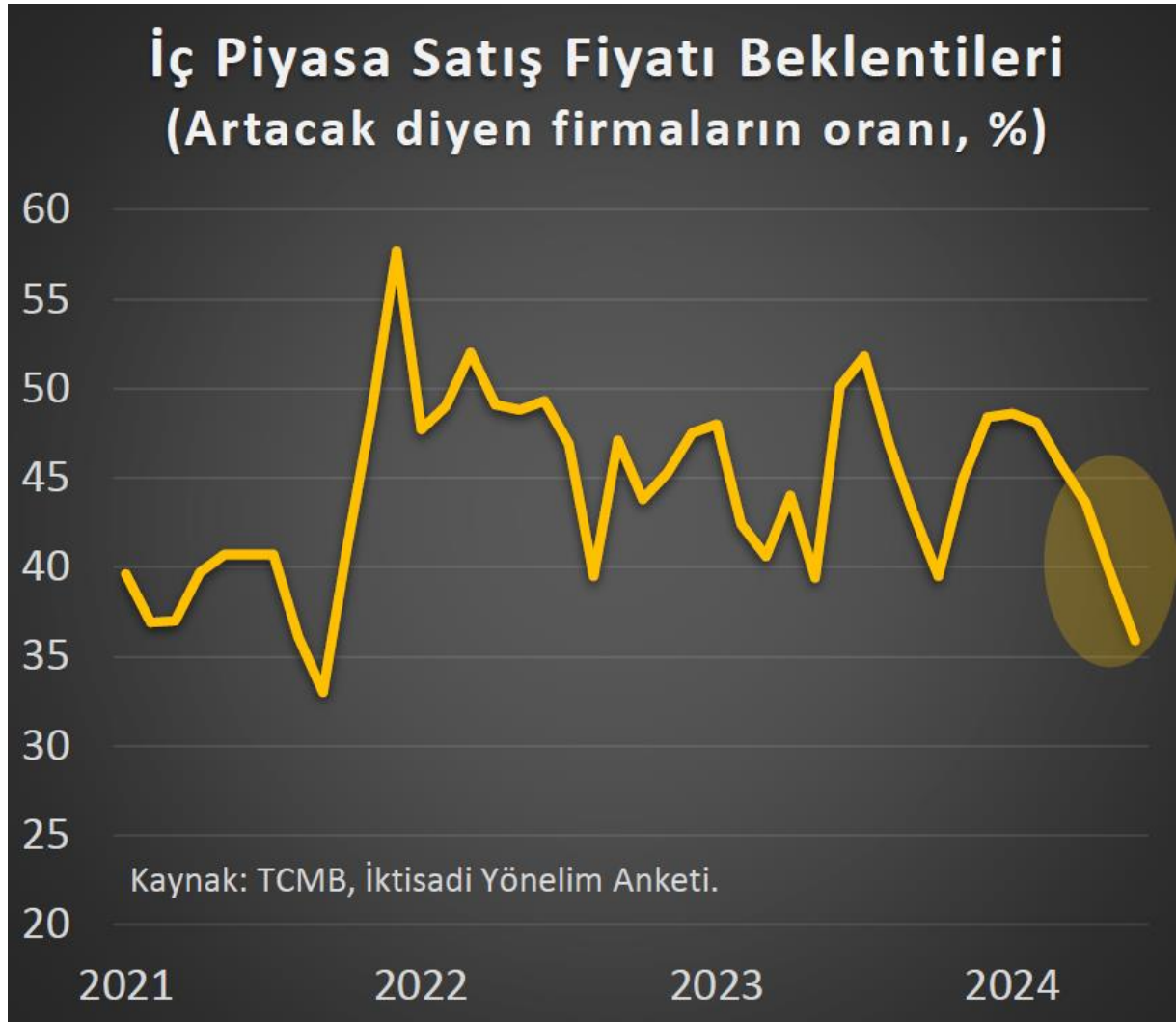
Prof. Dr. Hakan Kara: Yavaşlama enflasyonda ivme kaybının başladığına işaret

Ekonomist, Prof. Dr. Hakan Kara, şirketlerin fiyat artırma eğilimine işaret ederek enflasyonu yorumladı.

Eski Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başekonomisti Prof. Dr. Hakan Kara ekonomiye dair yaptığı değerlendirmelerini sürdürüyor. Kara'nın açıklamaları yakından takip edilirken son olarak enflasyon yorumu dikkat çekti.

Prof. Dr. Kara, sosyal medya hesabı X'ten paylaştığı TCMB'ye ait İktisadi Yönelim Anketi'nden bir grafikte enflasyona ilişkin bir tespitte bulundu.

Kara grafiği şu notla paylaştı: "Şirketlerin fiyat artırma eğilimlerindeki yavaşlama, enflasyonda ivme kaybının başladığına işaret ediyor."

Öte yandan asgari ücretin enflasyona etkisi ve artmalı mı yönündeki bir soruya Kara şu cevabı verdi: "Ücretlerin enflasyondaki rolü sektöre göre değişir. Sanayide birçok alanda önemi düşüktür. Öte yandan lokanta, eğitim, yazılım gibi sektörlerde en başa yazabiliriz."

Ömer Çelik'ten vergi paketi açıklaması: Spekülasyonlara itibar etmeyin

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı ve Parti Sözcüsü Ömer Çelik, vergi düzenlemesine ilişkin, "Bir taslak söz konusu olduğunda, uygun görülen, görülmeyen her şey o taslağa yazılır ama son kararı siyasi irade verir. Dolayısıyla herhangi bir şekilde resmi olarak açıklanmamış bu tip spekülasyonlara itibar edilmemesi gerektiğini belirtmek isterim." ifadelerini kullandı.

Çelik, parti genel merkezinde, AK Parti Merkez Yürütme Kurulu (MYK) toplantısına ilişkin basın açıklaması yaptı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın toplantı başında MYK üyelerine hitap ettiğini bildiren Çelik, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bu konuşma çerçevesinde yaz döneminin teşkilatlarımız tarafından iyi değerlendirilmesi, Cumhur İttifakı'nın siyasetinin en iyi şekilde anlatılması ve Cumhur İttifakı siyasetlerinin vatandaşla ulaştırılması anlamında bir planlama yapılması gerektiği ifade ettiler. Başta kendileri olmak üzere, bütün teşkilatlarımız, genel başkan yardımcılarımız, bu yaz dönemini yoğun bir şekilde vatandaşımızla buluşarak geçireceğiz. Cumhur İttifakı'nın birliği, beraberliği konusundaki hassasiyetlerini tekrar vurguladılar. Bu çerçevede, bütün genel başkan yardımcılıklarının kendi alanlarına

düşen konularda Cumhur İttifakı'nın birliği, beraberliği temelinde siyasi çalışmalarını sürdürmeleri gerektiğini belirttiler."

"Teröristan kurulmasına müsaade etmeyeceğiz"

Çelik, Suriye'nin kuzeyindeki birtakım terörist faaliyetleri çok yakından takip ettiklerini belirtti.

Suriye PKK'sı olan PYD/YPG unsurlarının bir yerel seçim gerçekleştirme arayışlarının olduğunu ifade eden Çelik, buna şiddetle karşı çıktıklarını anımsattı.

Ertelenen bu yerel seçimin tekrar gerçekleştirilmesi yönünde çeşitli arayışlar olduğunu gördüklerine dikkati çeken Çelik, şunları söyledi:

"Bunlara karşı sert ve net tutumumuzu sürdüreceğimizi ifade etmek isterim. Burada DEAŞ'la mücadele bahanesi adı altında bir terör örgütünün orada yaptığı faaliyetleri dünyaya demokrasi diye pazarlaması hiçbir şekilde kabul edilemez. PKK'nın güdümündeki bir seçim faaliyeti esasında teröristan kurulması anlamına gelir. Bu bir seçim de değildir zaten. Orada bir terör devletçliği kurmak için, bir teröristan meydana getirmek için sadece bir yöntemin istismar edilmesidir. Buna hiçbir şekilde göz yumulmayacağını ifade etmek isterim. Bu bölgede daha büyük kaosa sebep olabilecek, daha büyük etnik çatışmalara, mezhep çatışmalarına yol açabilecek, aynı zamanda da Suriye'nin toprak bütünlüğüyle, Türkiye Cumhuriyeti'nin milli güvenliğini tehdit eden bir gelişme olarak değerlendirilecektir ve buna anında cevap verilecektir. ABD'nin ve bazı Batıların bunu doğru değerlendirmesinden de memnuniyet duyuyoruz. Özellikle Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 2254 sayılı Kararı'na atıf yaparak burada herhangi bir şekilde doğru, adil, şeffaf seçim gerçekleşmesinin mümkün olmadığının ifade edilmesi bizce de doğrudur Dolayısıyla bunun tamamen gündemden düşmesi gerektiğini ifade ediyoruz. Bölgede hiçbir şekilde bir teröristan kurulmasına, burnumuzun dibinde geçmişte Afganistan'da yaşanan acıları yaşatacak birtakım gelişmelerin oluşmasına hiçbir şekilde müsaade etmemiz söz konusu olmayacaktır."

Çelik, MYK'de Ekonomi İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve İnsan Haklarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısının kapsamlı bir sunum yapacağını dile getirdi.

Ekonomi İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Nihat Zeybekci'nin milletvekilleriyle bir araya gelerek ekonomi gündemini değerlendirdiğini söyleyen Çelik, Zeybekci'nin bu değerlendirmelere ilişkin kurula bilgi vereceğini ifade etti.

"Spekülasyonlara itibar etmeyin"

Orta Vadeli Program kapsamında vergi adaletinin sağlanması için çeşitli konuların görüşüldüğünün altını çizen Çelik, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Çeşitli şekillerde, sosyal medyaya ya da başka yerlere sızan, 'Şuraya da buraya da vergi gelecek" gibisinden açıklamaların çoğu spekülattır. Bunlar, vatandaşımıza yük getirmek için değil, herhangi bir şekilde vergi adaletsizliğinin söz konusu olduğu yerlerde vergi adaletinin sağlanması için yapılan çalışmalardır. Bir taslak söz konusu olduğunda, uygun görülen, görülmeyen her şey o taslağa yazılır ama son kararı siyasi irade verir. Dolayısıyla herhangi bir şekilde resmi olarak açıklanmamış bu tip spekülasyonlara itibar edilmemesi gerektiğini belirtmek isterim. Tabii ki bunun etki değerlendirilmesi siyasi irade tarafından yapılacaktır. Uzmanların görüşlerine başvurularak. Vergide adalet hedeflenirken enflasyonist bir sonucun ortaya çıkmaması, üretim, istihdam, ihracat süreçlerinin olumsuz etkilenmemesi büyük bir hassasiyetle hem uzman gözüyle hem teknik gözle hem de siyasi gözle değerlendirilecektir. Bu konuda ekonomi yönetimimiz son derece net, şeffaf, Türkiye'deki sıkıntıları giderecek ve dünya tarafından da kabul gören bir program uyguluyor. Bu programa da Cumhurbaşkanımızın siyasi desteği çok yüksek düzeydedir. Bu sebeple Hazine ve Maliye Bakanımız Mehmet Şimşek Bey'in açıklamalarının takip edilmesi, onun dışında 'Şöyle yapılacak, böyle yapılacak' denilen spekülasyonlara herhangi bir şekilde yönelinmemesi önemli olacaktır."

AGİT'te Yunanistan ile işbirliği

Ömer Çelik, Ege'deki gelişmelerin, Yunanistan ile ilişkilerin her zaman gündemlerinde olduğunu dile getirdi.

Sorunların devam etmesiyle birlikte sıcak bir gündem maddesiyle ilgili işbirliğinin de söz konusu olduğunu vurgulayan Çelik, Türk-Yunan işbirliği çerçevesinde bir ilke imza atıldığını belirtti.

Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Teşkilatı'nın (AGİT) Genel Sekreterliğine Büyükelçi Feridun Sinirlioğlu'nun, AGİT Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi Direktörlüğüne ise Yunan diplomat Mania Telalian'ın aday gösterildiğini belirten Çelik, "Bu ortak tutum, son zamanlarda gelişen diyalogun bir neticesi olarak ortaya çıkmıştır." dedi.

"Savaşın Lübnan'a sıçratılmaya çalışıldığını açık net görüyoruz"

Çelik, Filistin ve Gazze'nin herkesin birinci dereceden gündemi olduğunu dile getirdi.

Son zamanlarda yaptığı saldırılarla Netanyahu yönetiminin soykırımda yeni bir aşamaya geçtiğine dikkati çeken Çelik, şunları kaydetti:

"Artık bütün dünyada ister çekimser cümleler kursunlar, ister daha pasifist davransınlar herkesin bildiği şey şu; Netanyahu ve ekibi insanlık suçu işleyen ve doğrudan soykırıma imza atan bir yapıdır. Bu çerçevede baktığımızda Uluslararası Adalet Divanı'nın, BM'nin, Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin ortaya koyduğu tavrın etkisiz kalması dünya sistemi açısından büyük bir yırtılmaya, çöküşe işaret etmektedir. En son İsrail hapishanelerinde esirlerin yaşadığı felaketin çok vahim

boyutlara ulaştığı görüldü. İspanya, İrlanda, Norveç, Slovenya gibi Ermenistan da Filistin Devleti'ni tanıma kararı aldı. Bundan da memnuniyet duyduk. Şimdi çok daha büyük bir tehlikeyle karşı karşıyayız. Herkesin bildiği şey şu; Netanyahu ve ekibi artık biraz da kendi kişisel ikballerini garantiye almak için bu soykırım siyasetini yürütmektedir ve başlarına gelebilecek hukuki yüzleşmeden kurtulabilmek için bölge savaşı çıkarmaya çalışıyorlar. Bunun yeni bir aşaması olarak savaşın Lübnan'a sıçratılmaya çalışıldığını açık ve net bir şekilde görüyoruz. Savaşın bir bölge savaşına dönüştürülmesi ihtimalinin çok daha büyük acılara yol açacağını ifade ediyorduk. Lübnan ve civarındaki bu yoğunlaşma burada ateşin yükselmesi maalesef bu noktada daha ciddi ve yakın bir tehditle karşı karşıya olduğumuzu göstermektedir.

Netanyahu'ya baskı çağrısı

Ömer Çelik, sunulan barış planlarına Hamas olumlu yaklaşırken, olumlu yaklaşmayan Netanyahu tarafının Hamas'ı bitirinceye kadar soykırım siyasetine devam edeceğini söylediğini aktardı.

Netanyahu'ya söz geçiremeyenlerin Hamas üzerinde baskı kurmaya çalıştıklarına, bunun da büyük bir çifte standardı ortaya getirdiğine işaret eden Çelik, şöyle devam etti:

"Burada doğru olan şey ABD ile BM Güvenlik Konseyi üyeleri ve önemli devletlerin Netanyahu hükümeti üzerinde baskı kurması ve bu barışın sağlanmasıdır. Aksi halde yarın bir gün savaş ve çatışmanın Lübnan'a sıçramasıyla karşı karşıya kaldığında çok daha can yakıcı sorunlarla karşı karşıya kalınacaktır. Cumhurbaşkanımızın izlediği barış siyaseti temelinde, soykırım siyasetine karşı her alanda karşı durmaya, dünyanın bütün platformlarında bunu dile getirmeye ve önümüzdeki dönemde de bununla mücadele etmeye devam edeceğiz. Artık bir dünya sisteminin var olup olmadığını, uluslararası hukukun var olup olmadığı, dünya sisteminin bir geleceğinin olup olmadığı Gazze konusunda ne yapılacağına bağlıdır."

Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın temmuz ayının başında belediye başkanlarıyla bir araya geleceğini belirten Çelik, kampta yerel siyasetin değerlendirileceğini, vatandaşa kaliteli hizmetin götürülmesi bakımından neler yapılacağını konuşulacağını dile getirdi.

Bugün, Ekonomi İşleri Başkanlığı ve İnsan Hakları Başkanlığının sunum yaptığını, Kızılcahamam kampı ve grup başkanvekillerinin milletvekilleriyle gerçekleştirdiği toplantının değerlendirildiğini aktaran Çelik, TBMM çalışmalarının da gündeme geldiğini söyledi.

Çelik, açıklamalarının ardından basın mensuplarının sorularını yanıtladı.

"Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, CHP heyeti ile bir araya geldi. Bu görüşmeyi nasıl değerlendiriyorsunuz? Normalleşme süreci kapsamında bu tür görüşmeler devam edecek mi?" sorusunu Çelik, "Biz, özgüvenli bir hükümete sahibiz.

Dolayısıyla ekonomi konusunda uyguladığımız Orta Vadeli Program hem Türkiye'nin doğru kazanımlar elde etmesi hem de dünyaya Türkiye ekonomisiyle ilgili doğru mesajlar verilmesi ve doğru sonuçlara ulaşılması için gereken sonuçları üretiyor. Bununla ilgili bilgi almak isteyen olursa tabii ki bakanlarımız bu bilgileri verirler." diyerek yanıtladı.

Bakan Şimşek'in CHP heyeti ile görüşmesinde hükümetin nasıl adımlar attığını, hangi sonuçlar ürettiğini hem Türkiye'nin geçmişteki uygulamaları hem de dünya örnekleriyle mukayeseli şekilde paylaştığını ifade eden Çelik, şunları kaydetti:

"Onlar bir açıklama yapmışlar, 'Biz, öneri getirdik ama çok kabul görmedi.' diye. Herkes öneri getirebilir, herkes önerisini sunabilir. Sonuçta gündemine hakim bir hükümet var. Türkiye'de çok uzun yıllardır ekonomi konusunda, dış politikada, iç politikada, sosyal alanda büyük devrimlere imza atmış kadrolarımız var. Ekonomi yönetimimiz de ne yaptığını biliyor ve öngördükleri takvim kusursuz bir şekilde işliyor. Sonuçlara daha iyi neticeler elde ederek ulaşıyorlar. Bu şekilde devam edecek. Tabii ki Mecliste grubu bulunan partilerden bakanlarımızdan bilgi almak isteyenler olursa onlara gereken bilgiler veriliyor. Zaten bakanlarımızın Mecliste nöbetleri de var. O nöbetler çerçevesinde de muhalefet milletvekilleri de bu bilgileri alabiliyorlar."

"Son kararların verileceği toplantılar yapılmadı"

"Yurt dışı çıkış harçlarına yapılacak zam bugünkü toplantıda ele alındı mı? Yurt dışı çıkış harcı 3 bin liraya yükseltilir mi?" sorusu üzerine Çelik, "Son kararların verileceği toplantılar yapılmadı. Onlar yapıldığı zaman ne olduğu ortaya çıkacak. Bu toplantılar yapıp, kararlar verilip, netice açıklanana kadar bunların hepsinin bir taslaktan, bir spekülasyondan ibaret olduğunu ifade etmiş olayım." yanıtını verdi.

Çelik, esas siyasi amacın, gelir dağılımındaki adaletsizliği giderecek ve vergi adaletini sağlayacak düzenlemeler yapmak olduğunu altını çizdi.

"AK Parti'de il başkanları düzeyinde değişimlerin yaşandığını görüyoruz. Önümüzdeki günlerde hangi illerde değişiklik bekleniyor?" sorusuna karşılık Çelik, AK Parti Teşkilat Başkanlığının çeşitli çalışmalar yaptığını, süreçler bütün boyutlarıyla incelenerek gerekli değişimlerin yapıldığını kaydetti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın teşkilat konusunda çok özel bir hassasiyetinin bulunduğunu dile getiren Çelik, bunun bir bayrak yarışı olduğunu ifade etti.

Çelik, vekaletle idare edilen illere asaleten il başkanı atanacağını, bunu kamuoyuyla paylaşacaklarını anlattı.

"NATO'da bir çelişki olmaması gerekir"

"Cumhurbaşkanı Erdoğan, NATO Zirvesi için Washington'a gidecek. NATO Genel Sekreterliği konusunda bütün üyeler, Hollanda Başbakanı Mark Rutte konusunda mutabık kaldı. Türkiye'nin yeni dönemde NATO'dan beklentileri neler olacak?

Terörizm konusunda beklentiler neler?" sorusu üzerine Çelik, Türkiye'nin NATO'da en güçlü aktörlerin başında geldiğini söyledi.

Çelik, NATO'nun prensiplere, ilkelere uygun hareket etmesinin önemine dikkati çekerek, şunları kaydetti:

"NATO'nun pratikleriyle ilkeler arasında bir çelişki olmaması gerekir. En önemli meselelerden bir tanesi, NATO üyesi ülkelere dönük tehditle ortak mücadele etmektir. Bunun başında da terörizm gelmektedir ama Türkiye Cumhuriyeti Devletini tehdit eden bir terör örgütüne NATO içerisindeki müttefik başka ülkeler silah aktarırlarsa, ona destek verirlerse bu, NATO'nun ilkeleriyle uyumlu olmayan bir pratik üretmek anlamına gelir. Sırf DEAŞ'la mücadele ediyor diye PKK terör örgütüne Suriye'de silah desteği ya da eğitim desteğinde bulunan birtakım NATO üyesi ülkeler var. Dolayısıyla bu, ne oluyor? NATO'nun temel prensipleriyle çelişen bir durum ortaya çıkarıyor. Dolayısıyla Türkiye'nin, bu noktada NATO'nun bu prensiplerle uyumlu pratikler üretmesi ve bütün müttefik ülkelerin hukukunu aynı prensipler çerçevesinde koruması konusundaki hatırlatmaları tabii ki devam edecektir."

NATO içindeki bazı ülkelerin devlet başkanlarının, Rusya-Ukrayna çatışması ile Avrupa ve NATO'nun geleceğiyle ilgili tansiyonu yükselten yanlış açıklamalarının olduğuna dikkati çeken Çelik, yeri geldiğinde bunların da gündem olacağını söyledi.

"Görünmez onlarca Berlin Duvarı inşa edildi"

"Avrupa Parlamentosu seçiminde aşırı sağ güçlendi. Bu konuda bir yol haritanız var mı?" sorusu üzerine Çelik, aşırı sağın, Türkiye, İslam, Avrupa Birliği ve demokrasi düşmanlığı gibi çok geniş bir yelpazede konuşmalar yaptığını hatırlattı.

Bunların, Avrupa'yı geçmişteki birtakım çatışmalarla yüzyüze getirebilecek çok sıkıntılı siyasi dinamikler ürettiğine dikkati çeken Çelik, bunun çok büyük bir tehlike olduğunu vurguladı.

Çelik, aşırı sağın, İslam ve Türkiye düşmanlığı konusunda büyük bir ajandasının bulunduğu işaret ederek, sözlerini şöyle sürdürdü:

"İnsan hakları, demokrasi gibi değerlere inananların, bu siyasi, hukuki değerleri savunanların, aynı zamanda da temel insanlık değerlerini savunanların aşırı sağın bu değerlerine karşı ortak mücadele etmesi gerekmektedir. Bunlar, ilk görünürde Müslümanları, Türkleri hedef alıyor gibi gözükseler de esasında bunu başka şeyleri açıkça söyleyemedikleri için bu şekilde ifade etmiş oluyorlar. Avrupa'daki demokrasiye, insan haklarına ait bütün değerleri hedef alan bir motivasyonları var. Biz, aşırı sağ ile mücadele konusundaki hassasiyetimizi en üst düzeyde tutacağız. Bulduğumuz kurumlarda, Avrupa Parlamentosunda, Avrupa Konseyinde ve diğer bulduğumuz bütün mekanizmalar içerisinde bu konuyu gündeme getireceğiz."

Esas problemin Avrupa demokrasisi için olduğunu belirten Çelik, "Bir Berlin Duvarı'nın yıkılması yıllar aldı, bunun için büyük bedeller ödendi. Şu anda etnik, mezhebi temelde aşırı sağ, faşizm tarafından üretilmiş görünmez onlarca Berlin Duvarı inşa edildi Avrupa'da. Kimse bunu görmüyor." diye konuştu.

Çelik, Türkiye'nin aşırı sağa karşı mücadelesini, Avrupa Konseyi ve Avrupa Parlamentosu başta olmak üzere temel mekanizmalarda sürdüreceğini yineleyerek, AK Parti'nin de Avrupa'da bu konuda işbirliği yapabileceği bütün partilerle bir araya gelerek beraber mücadelenin arayışını sürdüreceğini söyledi.

"Alman demokrasisi için çok ciddi bir uyarı"

"Almanya'da yayımlanan Anayasayı Koruma Teşkilatının 2023 Durum Raporu'nda PKK terör örgütü üyesi sayısında artış olduğu tespiti yer aldı. Aynı raporda PKK'nın bağış adı altında zorla para topladığı ifade edildi. Türkiye'nin bu konuda diplomatik bir girişimi olacak mı?" sorusu üzerine Çelik, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın hem PKK hem de FETÖ terör örgütleriyle ilgili bütün belgeleri Almanya'ya verdiğini, görüşmelerde bunlardan bahsettiğini hatırlattı.

Almanya'nın buna karşı yeterince güçlü bir tutum almadığını dile getiren Çelik, "Bir doz sonra artık bu mesele, Türkiye'nin meselesi olmayı geçecek, Alman demokrasisinin meselesi haline gelecektir. Bunu da hep birlikte göreceğiz." dedi.

Çelik, terörün şehirlerde baskı kurmasının, parasal faaliyetlere girmesinin engellenmesinin mümkün olduğuna işaret ederek, "Bunun Anayasayı Koruma Konseyi raporuna kadar girmiş olması, Alman demokrasisi için çok ciddi bir uyarıdır. Umarım gereğini yaparlar." ifadelerini kullandı.

Basın toplantısı sonrası Çelik, orman yangınlarına karşı herkesin hassas olması çağrısında bulundu.

Reel kesim güveni 2,6 puan azaldı

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın açıkladığı verilere göre Reel Kesim Güven Endeksi, haziran ayında 102,8 puana geriledi.

Reel Kesim Güven Endeksi, haziranda geçen aya göre 2,6 puan azalarak 102,8'e geriledi. Endeks nisanda 106, mayista 105 seviyelerindeydi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından haziran ayına ilişkin İktisadi Yönelim İstatistikleri ve Reel Kesim Güven Endeksi açıklandı. İktisadi Yönelim Anketi sonuçları, imalat sanayisinde faaliyet gösteren 1738 iş yerinin yanıtlarının ağırlıklandırılıp toplulaştırılmasıyla elde edilerek değerlendirildi. Buna göre, Reel Kesim Güven Endeksi, haziranda geçen aya göre 2,6 puan azalarak 102,8 seviyesine düştü.

Aynı dönemde mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi 1,9 puan gerileyerek 100,5 seviyesinde gerçekleşti. Endeksi oluşturan anket sorularına ait yayılma endeksleri incelendiğinde, mevcut mamul mal stokuna ilişkin değerlendirmeler endeksi artış yönünde, mevcut toplam sipariş miktarı, sabit sermaye yatırım harcaması, gelecek 3 aydaki toplam istihdam, genel gidişat, son 3 aydaki toplam sipariş miktarı, gelecek 3 aydaki üretim hacmi ve gelecek 3 aydaki ihracat sipariş miktarına ilişkin değerlendirmeler endeksi azalış yönünde etkiledi.

Son 3 aya yönelik değerlendirmelerde, üretim hacminde ve ihracat sipariş miktarında artış bildirenler lehine olan seyir bir önceki aya göre güçlenirken, iç piyasa sipariş miktarında azalış bildirenler lehine olan seyir ise bir önceki aya göre zayıfladı. Mevcut toplam siparişlerin mevsim normallerinin altında olduğu yönündeki değerlendirmeler

bir önceki aya göre güçlenirken, mevcut mamul mal stokları seviyesinin mevsim normallerinin üstünde olduğu yönündeki değerlendirmeler ise bir önceki aya göre zayıfladı. Gelecek 12 aydaki sabit sermaye yatırım harcaması ve gelecek 3 aydaki istihdama ilişkin artış yönlü beklentiler de zayıfladı.

ÜFE beklentisi %53,6'ya geriledi

Ortalama birim maliyetlerde, gelecek 3 ayda artış olacağını bekleyenler ile son 3 ayda artış olduğunu bildirenler lehine olan seyir zayıfladı. Gelecek 3 aydaki satış fiyatına ilişkin artış yönlü beklentiler de zayıflarken, gelecek 12 aylık dönem sonu itibarıyla yıllık Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE) beklentisi bir önceki aya göre 1,0 puan azalarak yüzde 53,6 seviyesinde gerçekleşti. İçinde bulunduğu sanayi dalındaki genel gidişat konusunda, bir önceki aya oranla daha kötümser olduğunu belirtenlerin lehine olan seyir zayıfladı.

Vergi cezasına uzlaşma kapısı fiilen kapatıldı

Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan defterdarlıklara gönderilen yazıyla, uzlaşma talebi başvurularında, vergiler ile ilişkili ceza tutarlarında indirim yapılmaması istendi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı, tüm vergi dairelerine talimat göndererek, vergi cezalarında hiçbir şekilde uzlaşmaya gidilmeden ve indirim yapılmadan söz konusu cezaların tahsil edilmesi istedi. ekonomim.com'un ulaştığı bilgiye göre karar dünden itibaren geçerli hale geldi. Böylece, Vergi Usul Kanunu'nun önemli unsurlarından birisi olan, vergi cezalarında yüzde 75'e kadar indirim imkanı sağlayan 'uzlaşma müessesesi' ortadan kalkmış oldu.

Defterdarlıklara gönderilen yazıda, 24 Haziran Pazartesi gününden (dün) itibaren tüm birimler tarafından yapılacak uzlaşmalarda, uzlaşmaya konu vergi tutarları ile tüm ceza tutarlarında herhangi bir indirim yapılmayacağı bildirildi. Bu kapsamda uzlaşma konusu vergi ve ceza tutarlarının olduğu gibi mükellef ya da mükellef temsilcilerine teklif edileceği, tutarlarda herhangi bir indirim yapılmayacağı belirtilirken, uzlaşmanın sadece bu koşullarda yapılabileceği, aksi takdirde uzlaşma olmadığına yönelik tutanak imzalanacağı kaydedildi.

Uzmanlar 'hukuka aykırı' olarak yorumladı

Öte yandan defterdarlıklara gönderilen yazıyı EKONOMİ'ye değerlendiren uzmanlar, bunun fiili olarak kanun maddelerinin askıya alınması anlamına geldiğini bildirdiler. Uzmanlar, idari bir yazı ile kanun maddesinin geçerliliğini yitirmesinin hukuki açıdan

sakınca yaratacağını belirtirken, bunun çok sayıda davaya konu olabileceğinin altını çizdiler. Uzlaşma müessesesi Vergi Usul Kanunu'nda düzenleniyor. Kanuna göre; vergiler, vergi ziyai cezaları, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarında yüzde 75'e kadar indirim yapılabilir.

VUK Geçici 1. Maddesinde uzlaşma şöyle tanımlanıyor:

Mükellef tarafından, ikmalen, re'sen veya idarece tarh edilen vergilerle bunlara ilişkin vergi ziyai cezaları ile 5.000 (23.000 üzeri) Türk lirasını aşan usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının tahakkuk edecek miktarları konusunda, vergi ziyasına sebebiyet verilmesinin kanun hükümlerine yeterince nüfuz edememekten ya da 369 uncu maddede yazılı yanılmadan kaynaklandığının veya bu Kanunun 116, 117 ve 118 inci maddelerinde yazılı vergi hataları ile bunun dışında her türlü maddi hata bulunduğu veya yargı kararları ile idarenin ihtilaf konusu olayda görüş farklılığının olduğunun ileri sürülmesi durumunda, idare bu bölümde yer alan hükümler çerçevesinde mükellefler ile uzlaşabilir.

VUK Madde 376

"Vergi ziyai, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarında indirim"

1. İkmalen, resen veya idarece tarh edilen vergiyi veya vergi farkını ve vergi ziyai, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının yarısını ihbarnamelerin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili vergi dairesine başvurarak vadesinde veya 6183 sayılı Kanunda belirtilen türden teminat göstererek vadenin bitmesinden itibaren üç ay içinde ödeyeceğini bildirirse kesilen cezanın yarısı,

2. Uzlaşmanın vaki olması durumunda, üzerinde uzlaşılan vergiyi veya vergi farkını ve vergi cezalarının %75'ini, bu Kanunun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan ödeme süreleri içinde öderse üzerinde uzlaşılan cezanın %25'i,(1) indirilir. Mükellef veya vergi sorumlusu ödeyeceğini bildirdiği vergi ve vergi cezasını yukarıda yazılı süre içinde ödemez veya dava konusu yaparsa bu madde hükmünden faydalandırılmaz. Yukarıdaki hükümler vergi aslına tabi olmaksızın kesilen usulsüzlük cezaları hakkında da uygulanır.

Hakan Fidan: 3. Dünya Savaşı riski var

Dışışleri Bakanı Hakan Fidan, Rusya ve Ukrayna savaşınnn bölgeyi tehdit etmeye devam ettiğini belirterek, "Devam eden savaşınnn bölgeye ve dünyaya maliyeti çok fazla daha da vahimi bu risk büyüyebilir, yayılabilir." diye konuştu.

Dışışleri Bakanı Hakan Fidan'ın açıklamaları şu şekilde:

"Dışışleri Bakanlığı'nda MİT'ten daha stratejik konularda yer alıyorsunuz. MİT'te ağırlıklı olarak operasyonel, kontrespiyonaj, istihbarat toplama oluyordu. Şimdi o bilgiyi kullanan makamdayız. Dışışleri Bakanlığı'nda kapalı ve açık kaynaktan çok bilgiye ihtiyacınız var. Zihinsel, stratejik, perspektif olarak bakanlığın sorumluluğu biraz daha ağır.

Brics üyesi ülkelerle ilişkilerimizi iyi tutmaya çalışıyoruz

Özellikle Cumhurbaşkanımızın vizyonu çerçevesinde uyguladığımız politikada eksen kayması gibi bir konuyu gündemimizden çıkaralı çok oldu. Bizim kendi menfaatimiz, ilkelerimiz, duruşumuz neredeyse onun arayışı içerisindeyiz. Ait olduğumuz ittifaklara muhataplarımızın bağlı olması da önemli. Alternatif ekonomik platformları yakından takip etme noktasındayız. Brics'i farklı yapan Rusya'nın, Çin'in orada olması. G-7 daha fazla siyasi konuların aynı medeniyet alanını düşünen ülkelerin bir araya geldiği yer. Brics, ekonomik amaçlı bir platform. Kural temelli, yapısal bir hali yok. Brics'in

AB'ye nazaran farklı ve güzel tarafı bütün medeniyetleri, ırkları bünyesinde barındırıyor olması. Biraz daha kurumsal hale dönüşebilirse ciddi fayda üretir. Bizim buradaki ilişkilerimiz, diyaloglarımız son derece normal. Brics üyesi ülkelerle ilişkilerimizi iyi tutmaya çalışıyoruz. Dış ticaret hacminin en yüksek olduğu iki ülke Çin ve Rusya, Brics üyesi. Ülkemizin dış politika rotasını daha sağlıklı yürütebilmek için bu çerçevede bakmak lazım. İlişkımız var, görüşmelerimizi, müzakerelerimizi yapıyoruz Brics üyesi ülkelerle. Onlar da zaten evrim sürecindeler. Bir Gümrük Birliği, ortak para birimi, serbest ticaret anlaşmalarının hayata geçtiği bir yer değil. Kredi verme sistemini çalışıyorlar. Kendi aralarında yerel para birimiyle ticaret yapıyorlar. Bu bizim de taraf olduğumuz konu. Dolarsızlaştırmada çalışmalar var. Siyasetin dayattığı bir strateji bu. Biz hem AB adaylığı hem diğer ekonomik işbirliği teşkilatlarında üyeliklerimiz var. Asya Pasifik'teki devasa ekonomik platformda daha ileri üyelik için başvurumuz olması söz konusu. Platformların birbirlerine alternatif değil tamamlayıcı olarak görmek lazım."

Putin ile hangi konuları masaya yatırdı?

En sonunda sayın Putin tarafından kabul edildim. Sayın Cumhurbaşkanımızın gönderdiği mesajlar var. Onları detaylıca görüşme imkanımız oldu. Sayın Cumhurbaşkanı önümüzdeki günlerde Kazakistan'da bir araya gelme ihtimali olacak. Bizim Rusya ile şu anda Suriye alanı fevkalade önemli, ikili işbirliğinde enerji konuları fevkalade önemli, ticaret hacmi, Türk firmaların durumu var. Türk firmalarıyla bir araya geldim. Karşı karşıya geldiği konuları ele aldık. Genel itibarıyla memnunar. Diğer taraftan Ukrayna meselesi fevkalade önemli. Biz durduğumuz yeri söyledik. Devam eden savaşın bölgeye ve dünyaya maliyeti çok fazla daha da vahimi bu risk büyüyebilir, yayılabilir. Coğrafi, metodik olarak yayılabilir. Nükleer silahlar gündeme gelebilir. Çin ve Rusya seyahatinde şunu gördüm. Savaş başka yere sıçramadı ama dünyada bölünmenin daha arttığını görüyoruz. Rusya, Çin, İran yapısal ortaklığa doğru gidiyorlar. Bu savaşın meydana getirdiği yaygınlaşma. Ukrayna konusunda barışın esas olduğunu, Rusya'nın duruş belirlemesi gerektiğini muhataplarımıza ilettik. Nitekim 2 gün sonra Sayın Putin, Rusya'nın Ukrayna savaşını durdurma şartlarını madde madde sıraladı.

Sayın Putin'in bunu dile getirmesi önemliydi. Bizim en büyük endişemiz savaşın devam etmesi. 500 binden fazla öldüğü ülkenin altyapısı ile yok olmak üzere olduğu. Savaşın Rusya'nın içine taşındığı durumdayız.

Müzakere süreci için bir zemini her zaman görüyorum. Ona biraz yardımcı olmak gerekiyor. Avrupa'da ve ABD'de kritik seçimler var. Biraz beklenmesi yönünde gidişat var. Taraflar barışı, müzakereyi, diyalogu dillendiren ilk taraf olarak pozisyonlarında zayıflık göstermek istemiyorlar. Ciddi seferberlik var. Bu yapısal hale dönüşüyor.

Sayın Putin başta olmak üzere nükleer silah kullanma noktasında tereddütü olmayacağını ifade ettiler. Bizim tam da ilk başından itibaren altını çizdiğimiz,

uyardığımız konu. Savaş devam ettiği sürece bu risk devam edecek. Bundan kaçış yok. Her taraf oyun değıştirci yöntemleri kullanmak zorunda kalacak. Kıvılcımla başka yerlere sıçrama durumu var. Karadeniz havzasındayız. Güneyimizin, Akdeniz'in doğusunda devam eden İsrail yüzünden güvenlik sorunu, kaotik ortam var. Bunları iyi okumak, iyi yönetmek gerekiyor. Türk diplomasisinin savaşları durdurma noktasında çaba var. Sayın Cumhurbaşkanımızın iradesi bu yönde.

Suriye ile ilgili Rusların ve bizim tarafın başardığı en önemli şey rejimle muhalifler arasında savaşın şu an itibariyle devam etmiyor oluşudur. Astana süreçleri başka formatlar şu anda bunu mümkün kılıyor. Bu sessizlik dönemini Suriye rejimi akıllıca değerlendirse. Yurt dışına kaçmış gitmiş milyonlarca insanı geri getirip, ülkeyi yeniden yaparak fırsat olarak değerlendirmeli. Rus meslektaşlarımızla yaptığımız görüşmelerde bunun altını çizdim. Suriye'nin kendisi için yapması lazım bunu. Mültecilerin geri dönmesini önemli görüyoruz. İktidarı, muhalefetiyle bütünleşik bir hale gelmiş Suriye'nin, PKK terörü ile mücadelede önemli aktör olacağını düşünüyoruz. İsrail'in operasyon yapıyor olması, çeşitli milis gruplar meseleyi daha karmaşık hale getiriyor. Bizim dinamik politika önemli önemli.

Sayın Putin'in Türkiye ziyaretini bekliyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın davetleri olmuştu. Onların ve bizim seçim süreci oldu. Önümüzdeki günlerde bu konular oturulur, konuşulur diye düşünüyorum.

Savaşta Rusya ve Ukrayna'nın buğday üretimi ve ihracatı

Ali Ekber YILDIRIM

25 Haziran 2024 Salı

Günlerdir Türkiye'deki buğday fiyatları tartışılıyor. Toprak Mahsulleri Ofisi'nin açıkladığı 2024 ürünü alım fiyatı ve ödeme politikasına çiftçilerin çok büyük tepkisi var. Cumhuriyet Halk Partisi Tekirdağ'da buğday mitingi yaptı.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) en son açıkladığı veriye göre, Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi Nisan 2024'te yıllık yüzde 52,20 arttı. TÜİK, Mayıs 2024 enflasyonunu yıllık yüzde 75,45 olarak açıkladı. Buğday alım fiyatı geçen yıla göre yüzde 11-12 artırılırken, arpa alım fiyatı sadece yüzde 3-6 artırıldı.

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürü Ahmet Güldal açıklanan fiyatın maliyetlerin oldukça üstünde olduğunu söyledi. Tartışma daha da büyüdü. Sorun sadece fiyatta değil. Toprak Mahsulleri Ofisi, ürün bedellerini 45 günde ödeyeceğini duyurdu. Özellikle küçük üretici borçlarını kapatmak için 45 gün beklemek yerine ürünü özel sektöre, tüccara sanayiciye vermeye zorlandı. Hasadın da yoğunlaşması ile fiyatlar düştü. Ofis alım fiyatlarını açıkladıktan sonra serbest piyasada buğday ve arpa fiyatı piyasada yaklaşık 1 lira düştü.

Kuraklık, aşırı sıcak ve yangın üretimi olumsuz etkiliyor

Buğday üretiminin en yoğun olduğu İç Anadolu bölgesinde kuraklık nedeniyle kırıç alanlarda yüzde 20-30 oranında verim kaybı olduğu ifade ediliyor. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde geçen Cuma günü Diyarbakır ve Mardin'de toplam 14 bin 900 dönüm(dekar) alan yandı.

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın açıklamasına göre, Diyarbakır'da yanan 7 bin 900 dekarın 1.111 dekarında henüz hasat edilmemiş buğday vardı. Mardin'de yanan 7 bin dekarın 4 bin dekarında hasat edilmemiş buğday vardı. Lokal olarak zaman zaman yangınlar çıkıyor. Olumsuz hava şartları nedeniyle üretimde, verimde kayıplar yaşanıyor.

Dünya buğday ihracatında lider olan Rusya'da neler oluyor?

Türkiye'de fiyat tartışması ve Toprak Mahsulleri Ofisi'nin alım politikası tartışılırken dünyada en fazla buğday ihraç eden Rusya'da da ilginç gelişmeler yaşanıyor. Rusya, hem üretimiyle hem de ihracatıyla yakından izlenen ve piyasalara etkisi büyük olan ülkelerin başında gelir. Türkiye olarak yılda ortalama 8-9 milyon ton buğday ithal ettiğimiz Rusya, Türkiye açısından da çok önemli ve yakından izlenmesi gereken bir ülke.

Rusya Tahıl Birliği(Russian Grain Union) 21 Haziran itibariyle Rusya'nın tahıl üretimi ve ihracatı ile ilgili en son verileri paylaştı. Buna göre 2024-2025 sezonunda Rusya'nın toplam tahıl üretimi 125,3 milyon ton olması bekleniyor. Bu, geçen sezona göre yüzde 6,8 azalma demektir.

Buğday ihracatı yüzde 14,7 azalacak

En büyük düşüş buğdayda yaşanıyor. Buğday üretiminin geçen sezona göre yüzde 8,6 düşüşle 79,3 milyon ton olması bekleniyor. Arpa üretiminin yüzde 4,7 azalma ile 18,4 milyon ton ve mısır üretiminin de yüzde 2,6 düşüşle 14,9 milyon ton olacağı tahmin ediliyor.

Rusya Tahıl Birliği'ne göre, 2024-2025 sezonunda Rusya'nın buğday ihracatı 2023-2024 sezonuna göre yüzde 14,7 azalarak 40 milyon ton olacağı öngörülüyor. Arpa ihracatı geçen sezon olduğu gibi 4,3 milyon ton olacak. Mısır ihracatında ise yüzde 5,7 düşüşle 5 milyon ton olarak gerçekleşmesi bekleniyor. Toplam tahıl ihracatı 2023-2024 sezonuna göre yüzde 9,5 düşüşle 53,3 milyon ton olması bekleniyor.

Hasat erken başladı

Türkiye'de olduğu gibi Rusya Federasyonu'nda da buğday hasadı iki hafta erken başladı. Rusya Tahıl Birliği ve ülkedeki haber ajanslarının verdiği bilgiye göre Rusya Federasyonu'ndaki tahıl üretiminin en yoğun olduğu güney bölgelerinde, kuraklık nedeniyle topraktaki nem eksikliği sonucu tahıl hasadına normalden iki hafta daha erken başladı.

Türkiye'nin ithalat yasağı Rusya'yı etkiler mi?

Rusya buğdayının en önemli alıcılarından birisi Türkiye. Yıllık ortalama 8-9 milyon ton buğdayı Rusya'dan ithal eden ve bu buğdayı işleyerek un, makarna ve benzeri mamul olarak ihraç eden Türkiye, 21 Haziran - 15 Ekim tarihleri arasında buğday ithalatını yasakladığını duyurdu.

Türkiye'nin buğday ithalat yasağından doğal olarak en çok etkilenecek olan Rusya Federasyonu ve ikinci en büyük ithalat pazarımız Ukrayna olacak.

Türkiye'nin yasak kararından sonra Rusya Federasyonu Tarım Bakanlığı'nda bir değerlendirme toplantısı yapıldı. Rusya'nın önde gelen tahıl ihracatçıların ilk tepkisi, "yasak bittiğinde Türkiye bazı ihracatçıları bulamayabilir" oldu. Türkiye'yi adeta tehdit ettiler. Hükümet yetkilileri ise bu yasağın kendilerini olumsuz etkilemeyeceğini bildirdi.

Rusya Federasyonu Tarım Bakanı Oksana Lut, Rus medyasına verdiği demeçte de Türkiye'nin getirdiği geçici buğday ithalatı yasağının Rusya'nın ihracat hacmini etkilemeyeceğini Türkiye'nin her halükarda Rusya'nın bu alanda stratejik ortağı olmaya devam edeceğini söyledi.

Çin ile karadan "tahıl koridoru" kurulacak

Dünyanın en büyük buğday ihracatçısı olan Rusya'nın hedef pazarlarından birisi Çin. Çin ile ticari ilişkileri geliştirmek ve tahıl ihracatını artırmak için karadan tahıl koridoru için ilk adımlar atıldı. Rus yetkililerin verdiği bilgiye göre, Rusya Doğrudan Yatırım Fonu (RDIF), Rus tahılının ve diğer tarım ürünlerinin Çin ve Rusya pazarlarına ihracatını artırmak amacıyla Çinli bir ortakla birlikte Yeni Kara Tahıl Koridoru yatırımı yapıyor.

"NSZK Rusya - Çin" projesi çerçevesinde, Trans-Baykal tahıl terminali oluşturuldu - özel bir tam döngülü kara tahıl terminali, Volga bölgesinden Uzak Doğu'ya kadar tahıl lojistik altyapı tesisleri inşa ediliyor ve karadan tahıl filosu (özel tahıl konteynerlerinden oluşan bir filo) geliştiriliyor.

Gelecekte Nizhneleninskoye - Tunztsyan merkezi mevcut tesislere katılacak. Rusya ve Çin'deki bu yerleşimler, RDIF'nin Çinli ortaklarla ortak yatırım yaptığı Amur Nehri üzerindeki bir demiryolu köprüsüyle birbirine bağlanacak.

Mısır ile ticaret geliyor

Tarım alanında Mısır'ın bir başka stratejik ortağı Mısır. Geçtiğimiz günlerde Rusya Federasyonu Tarım bakanı Oksana Lut ile Mısır Ticaret ve Sanayi Bakanı Ahmed Samir bir araya geldi. Toplantıda Rusya'nın, Mısır'ın toplam buğday ihtiyacının yaklaşık yüzde 70'ini, ayçiçek yağının yüzde 60'ından fazlasını ve soya fasulyesi yağının yüzde 35'inden fazlasını sağladığı ifade edildi. Rus firmaları 2024 yılının ilk 4 ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 20 artışla Mısır'a 3,5 milyon tonun üzerinde buğday ihraç etti.

Özetle, Türkiye'de buğday fiyatları tartışılırken yanı başımızdaki Rusya ve Ukrayna'nın da yakından izlenmesi gerekiyor. Rusya ve Ukrayna savaşta olmalarına rağmen dünya buğday üretiminde ihracatında çok önemli role sahip iki ülke. Bu iki ülkedeki her gelişme dünya piyasalarını etkiliyor. Bu nedenle yakından izlenmeli.

Ukrayna'da da üretimde düşüş var

Ukrayna Tahıl Birliği (UGA) verilerine göre Ukrayna'nın tahıl ve yağlı tohum üretimi 2024 yılında 74,6 milyon ton olması bekleniyor. 2023 yılında 82,8 milyon ton olduğu ifade ediliyor. Ukrayna'nın tahıl ve yağlı tohumlar ihracatının ise 2024/2025 sezonunda 43,5 milyon ton olması öngörülüyor. 2023-2024 sezonunda bu ihracat 53,2 milyon tona ulağması bekleniyor.

Ukrayna Tahıl Birliği verilerine göre, Rusya'nın işgali ile başlayan savaştan öncesine göre ülkenin tahıl üretiminde ve ihracatında sert düşüş olurken 2024 yılında da 2023'e göre düşüş olacak.

Buğday  retimi savaş öncesinde 2021 yılında 33 milyon ton olan Ukrayna 2022'de 20,2 milyon ton üretim yapabildi. Geçen yıl 22 milyon ton olan buğday üretiminin 2024'te 20 milyon ton ile en düşük seviyeye gerilemesi bekleniyor.

Buğday ihracatında da üretime bağlı olarak önemli düşüş yaşandı. Savaş  ncesi 2021-2022 sezonunda 18,7 milyon ton buğday ihracatı yapan Ukrayna 2023-2024 sezonunda 16 milyon ton ihracat yaparken 2024-2025 sezonunda 13 milyon ton ihracat yapılması öngörülüyor.

Gelir dağılımındaki bozulma IMF'li yılları bile aratıyor

İsmet ÖZKUL

25 Haziran 2024 Salı

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) yayınladığı son hanehalkı tüketim harcaması istatistikleri, gelir dağılımı ve refah eşitsizliğindeki kötüye gidişin ulaştığı düzeyin yeni bir göstergesi oldu.

En yüksek yüzde 20'lik gelir dilimi ile en düşük yüzde 20'lik gelir diliminin tüketimden aldığı pay arasındaki fark 2023'te 5.53 kata fırladı. Bu TÜİK'in verilerini açıkladığı 2002 yılından bu yana görülen en yüksek düzey. Zengin ile yoksul arasındaki uçurum, 2001 krizinin ardından uygulanan ağır IMF programının etkisi altındaki dönemin bile üzerine çıkmış durumda.

2023 yılında en zengin yüzde 20 ile en yoksul yüzde 20'nin tüketimden aldıkları pay arasındaki fark 5.53 kata çıkarken iki rekor birden kırdı. Birincisi bunun 2002'den bu yana gördüğümüz en yüksek fark olması. Bundan önceki en yüksek düzey 2003 yılındaki, yani 2001 krizi sonrası katı IMF programının sonucu olan 4.5 olmuştu. İkinci rekor ise bir yılda gerçekleşen en hızlı artış olmasında. 2022 yılında bu fark 4.63 idi. Bir yılda aradaki farkın 0.9 artması daha önce görülmüş bir şey değil.

Sadece eşitsizliğin ulaştığı düzey değil artış hızı da bir rekor.

En yoksul yüzde 20'nin tüketimden aldığı pay da yüzde 7.4'e düşerken en zengin yüzde 20'nin payı yüzde 40.06'ya çıktı. Yoksulun payı, TÜİK verilerinin açıklandığı 2002'den bu yana gördüğümüz en düşük düzey, zenginlerin payı ise 2002'den bu yana gördüğümüz en yüksek düzey.

En yoksul yüzde 20'nin konut harcamaları, mobilya ve ev eşyası, sağlık, ulaşım, lokanta ve konaklama, sigara ve alkollü içkiler ile çeşitli mal ve hizmetler alt kalemlerinde tüketimden aldığı pay da verilere sahip olduğumuz 22 yılın en düşük düzeyine inmiş durumda.

En zengin yüzde 20 ile en yoksul yüzde yirmi arasındaki fark mobilya ve ev eşyalarında 6.98 kata, sağlıkta 6.76 kata, ulaşırmada 17.78 kata, lokanta ve konaklamada 12.56 kata, sigara ve alkollü içkilerde 3.94 kata çıktı. Bu 5 kalemin hepsinde de ortaya çıkan uçurum, yine son 22 yılın en yüksek düzeyi.

Tablomuzda bilgi ve iletişim kalemi ile kültür eğlence ve spor kalemini tek bir toplam olarak yer alıyor. Bunun nedeni 2023 verilerinde TÜİK'in yeni bir sınıflandırmaya geçmiş olması. Bu durum bu iki kalem arasında ağırlıkları etkileyen geçişlere neden olmuş durumda. Bu ortak kalemde de yoksulun payı yüzde 4.55'e düşerken zenginin payı yüzde 46.50'ye çıktı. Aradaki fark da 6.08 kattan 10.2 kata fırladı.

Ana kalemler itibarıyla en büyük uçurum 42.67 kat ile eğitim harcamalarında. Eğitimin alt kalemlerindeki uçurum çok daha korkunç düzeyde... Okul öncesi ve ilköğretim eğitimindeki uçurum 237 kat, ortaokul ve lise eğitiminde 379 kat. Eğitimdeki uçurum, gelir dağılımındaki bozulmayı, ileriki yıllara daha da derinleştirerek taşıyabilecek bir faktör olduğu için diğerlerinden çok daha önemli.

Bu veriler, Erdoğan iktidarının izlediği ekonomi politikalarının yol açtığı vahim sonuçlardan birisini daha rakamlarla ortaya koyuyor. Yeni IMF'siz IMF programı başlamadan durum böyle ve yeni programla durumun daha da vahim hale gelme tehdidi ile karşı karşıyayız.

Tüketimde zengin yoksul farkı						
	En yoksul %20'lik grubun tüketimden aldığı pay (%)		En zengin %20'lik grubun tüketimden aldığı pay (%)		En zengin %20 / En yoksul %20 farkı (kat)	
	2003	2023	2003	2023	2003	2023
Toplam	8,84	7,24	39,80	40,06	4,50	5,53
Gıda ve alkolsüz içecekler	13,07	12,85	28,23	28,17	2,16	2,19
Alkollü içecekler, tütün ve tütün ürünleri ve narkotik maddeler	11,32	8,32	31,04	32,77	2,74	3,94
Giyim ve ayakkabı	6,45	6,41	44,24	40,06	6,86	6,26
Konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar	9,29	8,85	37,45	35,18	4,03	3,98
Mobilya, mefruşat ve evde kullanılan ekipmanlar ile rutin ev bakım ve onarımı	6,36	6,05	43,41	42,23	6,83	6,98
Sağlık	9,08	6,30	43,46	42,57	4,79	6,76
Ulaştırma	3,82	2,91	58,17	51,72	15,22	17,78
Bilgi ve iletişim + kültür, eğlence ve spor	4,81	4,55	52,01	46,50	10,82	10,22
Eğitim hizmetleri	1,22	1,48	69,08	63,09	56,61	42,67
Lokantalar ve konaklama hizmetleri	6,17	3,74	45,46	46,96	7,37	12,56
Çeşitli mal ve hizmetler	5,48	5,00	51,16	43,76	9,34	8,75

Vergi zaten tabanda; kayıtdışı/kaçağa odaklanılacak

Ferit Barış PARLAK

25 Haziran 2024 Salı

Konu vergi...

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, "Kapsamlı bir vergi reformu yapacağız." dedi...

Ve **"tahmin toto"**yu başlattı!

Önceki uygulamalara bakılıp, "Şu olacak!" diye o kadar fazla madde yazıldı ki...

"Vergi tabana yayılacak!" gibi o kadar çok klişe laf söylendi ki...

"Verginin zaten tabanda olduğu...",

"Ödenebilir vergiler olmazsa, üretimin tamamen durabileceği...", "Üretime devam etme zorunda olanların ise kayıtdışına/kaçağa kayabileceği" (vb) gözardı edildi...

Maliye bürokratları da söylüyor:

"Akıllara gelmeyecek vergi çeşitleri duyuyoruz son 15 gündür...

Ve o alana da bakma gereği duyuyoruz!.."

Örnek mi?

Önceki uygulamaya bakılıp, tahmin yapıldı...

Ve, "Yem satışında yüzde 1 olarak uygulanan KDV oranı yüzde 10'a çıkarılacak" diye yazıldı...

25.06.24

Önceki uygulamaya bakılıp, tahmin yapıldı...

Ve, "Gübre satışında yüzde 1 olarak uygulanan KDV oranı yüzde 20'ye çıkarılacak..." diye yazıldı...

"Tarım ve hayvancılığın "maliyetler" nedenli hali ortada...

Üstüne böyle bir vergi artışı gerçekleşirse:

Üretim tamamen durur;

Zorla da olsa üretmini devam ettirmek isteyen ise "çoğunluk gibi" kayıtdışı ve/veya kaçakçılığa yönelir:

Toplanan vergiden de olunur; ithal bağımlılığı/döviz açığı/borçlanma/enflasyon da artar" gibi basit bir yorum/ basit bir etki analizi yapmaya vakit bulununca...

Şöyle dendi: "Madde tasarıdan çıkarıldı"

VELHASIL

Vergi ödenebilir olmalı...

Tersi durumda kayıtdışı/ kaçak artıyor...

Ve/veya üretim geriliyor; toplanabilen vergiler de alınamıyor...

Kayıtdışı/kaçığın kapsamı geniş...

Kimine göre yüzde 40, kimine göre yüzde 70...

"Kapsamlı reform" denmesinin nedeni de bu...

Bürokratlara göre, "Vergi yükü zaten tabanda; 'yükü tavanın da paylaşacağı' ve 'sorumlu üretici'yi fazla yükten kurtaracak birkaç uygulama da reforma dahil edilecek."

Semt pazarları, bağışlar, yardımlar gibi vergilendirilmeyen/vergilendirilemeyen kayıtdışı/kaçakçılığın olduğu yüzlerce alana odaklanılacak...

Ekonomiden daralma sinyali

Naki BAKIR

25 Haziran 2024 Salı

Ekonominin lokomotifi konumundaki imalat sanayiinin kapasite kullanımında düşüş ve bu sektörün yanı sıra hizmetler, ticaret, inşaat, finans gibi diğer temel sektörlerdeki güven kaybı giderek artıyor.

Merkez Bankası'nın reel kesim güveni, imalat sanayiinde kapasite kullanımı ve finansal hizmetler güven endeksi ile Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) hizmet, ticaret ve inşaat sektörlerine ilişkin güven endekslerinin haziran ayı sonuçları yayımlandı. Sıkı para esaslı ekonomik program uygulaması bir yıla ulaşırken endeksler, yüksek faiz – sabit kur ortamında imalat sanayiinin (reel sektör) kapasite kullanımında yerel seçimlerin ardında başlayan düşüşün de beş temel sektörün güvenindeki gerilemenin de devam ettiğini ortaya koydu. Bu endekslerde özellikle son üç ayda yaşanan düşüş ivmesi dikkati çekti.

Güven endekslerinin son bir yıldaki seyri (M.A.)					
	Reel Kesim	Hizmet Sektörü	Perakende Ticaret	İnşaat Sektörü	Finansal Hizmetler
Haziran 23	105,7	118,1	117,7	88,9	158,6
Temmuz 23	104,9	117,3	114,7	88,1	162,3
Ağustos 23	104,6	115,3	114,3	87,4	162,2
Eylül 23	105,1	113,0	117,7	88,3	168,2
Ekim 23	105,3	113,6	113,9	89,1	152,5
Kasım 23	103,9	110,9	111,7	91,0	160,8
Aralık 23	103,4	112,3	116,8	88,0	161,4
Ocak 24	102,9	116,8	115,6	90,9	140,8
Şubat 24	102,0	118,6	114,5	91,8	151,2
Mart 24	103,5	120,4	113,3	88,6	153,6
Nisan 24	103,5	117,1	115,5	88,6	157,4
Mayıs 24	102,4	117,1	111,7	88,3	160,3
Haziran 24	100,5	115,4	108,8	87,9	149,5

Tüm alanlarda güven azalışı

Ölçüm yapılan tüm temel sektörlerde güven, haziran ayında, önceki aya göre geriledi ve güven düzeyi, yerel seçimlerin yapıldığı mart ayındaki düzeylerin önemli oranda altına indi.

Reel Kesim Güven Endeksi, önceki aya göre 2,6 puan düşerek 102,8, bu sektörün asıl baz alınması gereken mevsimsellikten arındırılmış güven endeksi de 1,9 puan düşüşle 100,5 düzeyine geriledi. Yerel seçimlerin yapıldığı mart ayında pozitif beklentilerde artışın etkisiyle 1,5 puan yükselerek 103,5'e çıkan mevsimsellikten arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi, nisanda da bu düzeyde kalmış, mayısta ise 102,4'e gerilemişti. Söz konusu endekste yerel seçimlerden bu yana geçen üç aydaki gerileme 3 puana (yüzde 2,9) ulaştı. Reel kesimin mevsimsellikten arındırılmış güven endeksi haziran itibarıyla bir yıl önceki düzeyinin de 4,9 puan altına indi.

Haziran ayında mevsimsel etkilerden arındırılmamış güven endeksleri hizmet sektöründe yüzde 1,5 düşüşle 115,4'e, perakende ticaret sektöründe yüzde 2,6 düşüşle 108,8'e, inşaat sektöründe yüzde 0,5 düşüşle 87,9'a geriledi. En sert aylık düşüş ise finansal hizmetlerde yaşandı, sektörün güven endeksi önceki aya göre yüzde 6,7 düşerek 149,5'e indi.

Güven endeksleri son üç ayda reel kesimde yüzde 2,9, hizmet sektöründe yüzde 4,2, perakende ticarete yüzde 4, inşaatta yüzde 0,7, finansal hizmetlerde yüzde 2,7 düşüş kaydetti. Bu endekslere göre güven düzeyi bir yıl öncekinin reel kesimde yüzde 4,9, hizmet sektöründe yüzde 2,2, perakende ticarete yüzde 7,6, inşaatta yüzde 1,1, finasta yüzde 5,7 altında kaldı.

Sanayicilerde gelecek üç aya ilişkin beklentilerin oranı (%)						
	Mayıs			Haziran		
	Artacak	Aynı K.	Azalacak	Artacak	Aynı K.	Azalacak
TOPLAM SİPARİŞ	33,2	54,8	12,0	30,7	56,4	12,9
-İç piyasa sipariş	32,2	56,3	11,5	28,9	55,4	15,7
-İhracat siparişi	28,8	60,1	11,1	28,7	58,6	12,7
ÜRETİM	31,8	57,9	10,3	28,5	60,1	11,4
KISA VADELİ TL KREDİ FAİZİ	26,5	70,5	3,0	18,4	71,0	10,6
ORTALAMA BİRİM MALİYET	56,5	41,3	2,2	57,3	40,8	1,9
SATIŞ FİYATI	42,7	52,7	4,6	35,2	60,1	4,7
İSTİHDAM	16,8	76,0	7,2	15,7	76,6	7,7

Güven endekslerinde değişim (Mevsimsel etkilerden arındırılmış)									
	Haziran 2023	Aralık 2023	Mart 2024	Mayıs 2024	Haziran 2024	Değişim (%)			
						Haziran	Son 3 ay	Son 6 ay	Son 1 yıl
Reel Kesim	105,7	103,4	103,5	102,4	100,5	-1,9	-2,9	-2,8	-4,9
Hizmet Sektörü	118,1	112,3	120,4	117,1	115,4	-1,5	-4,2	2,8	-2,2
Perakende Ticaret	117,7	116,8	113,3	111,7	108,8	-2,6	-4,0	-6,9	-7,6
İnşaat Sektörü	88,9	88,0	88,6	88,3	87,9	-0,5	-0,7	-0,1	-1,1
Finans	158,6	161,4	153,6	160,3	149,5	-6,7	-2,7	-7,4	-5,7

İmalatta kapasite kullanımı düştü

Merkez Bankası'nın her ay imalat sanayi işyerlerinde gerçekleştirdiği İktisadi Yönelim Anketi'nin haziran ayı sonuçları, sektörün kapasite kullanım oranında düşüşün devam ettiğini ortaya koydu. Haziranda 1.738 işyerinde yapılan anketin sonuçlara göre imalat sanayi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı, önceki aya göre 0,4 puan daha düşerek yüzde 76,2'ye indi.

Yerel seçimlerin yapıldığı mart ayında yüzde 77,2 olan kapasite kullanımı nisanda yüzde 77'ye, mayısta yüzde 76,6'ya gerilemişti. Böylece imalat sanayiinin kapasite kullanımında son üç aydaki düşüş 1 puana (yüzde 1,3) ulaştı.

En sert düşüş içecek imalatında

Mevsimsel etkilerden "arındırılmamış" kapasite kullanım oranı ise haziranda önceki aya göre değişmeyerek yüzde 76,3 oldu. Haziran ayında alt sektörler içinde en yüksek kapasite kullanım oranları yüzde 83,4'le ağaç, yüzde 82,2 ile kâğıt ve yüzde 80,5'le içecek imalatında gerçekleşti. Bu ay en düşük kapasite ile çalışan alt sektörler ise yüzde 64,6 ile deri, yüzde 69,8'le kayıtlı medya ve yüzde 72,8'le fabrikasyon metal ürünleri oldu.

Kapasite kullanımı aylık bazda yüzde 5,6 artan diğer ulaşım araçları, yüzde 4,8 artan motorlu taşıtlar ve yüzde 2,9 artan temel eczacılık genel oranı yukarı çekti. Artan yaz sıcaklarına rağmen önceki aya göre kapasite kullanımında en sert düşüş yüzde 4,2 ile içecek imalatında yaşandı. Bunu yüzde 2,7 düşüşle tütün ürünleri ve yüzde 1,9 düşüşle mobilya izledi.

İmalatta performans vasat

Haziran ayı İktisadi Yönetim Anketi'ne yansıyan sanayicilerin geriye dönük değerlendirmeleri sektörde vasat bir performansla işaret etti. Bulunduğu sanayi dalındaki genel gidişat konusunda bir ay öncesine kıyasla daha iyimser olanların oranı haziranda sadece yüzde 8'de kalırken, yüzde 76,7 oranı ile dört sanayiciden üçü mayıs a kıyasla gidişatın aynı, yüzde 15,3'lük bir kesim ise daha kötü olduğu yönünde görüş bildirdi.

İmalat işyerleri içinde son üç ayda üretim hacminin arttığını bildirenleri oranı yüzde 23,1'de kaldı, yüzde 61,3'le büyük kesim üretim düzeyinin değişmediğini, yüzde 15,6'lık bir kesim ise üretim düşüşü beyan etti.

İşyerlerinin yüzde 18,2'lik bir bölümü son üç ayda iç piyasadan alınan sipariş miktarının arttığını, yüzde 20,3'ü ise düştüğünü bildirdi. Son üç ayda ihracat siparişlerinin arttığını bildiren işyerlerinin oranı yüzde 19,9, azalış bildirenlerin oranı yüzde 19 olarak ölçüldü.

Yüzde 20,2'lik bir kesim, şu anda kayıtlı iç piyasa siparişlerinin, yüzde 20,7'lik kesim de ihracat siparişlerinin “normalin altında” olduğunu, işyerlerinin yüzde 63,3'lüm ezici kesimi son üç ayda ortalama birim maliyetlerin yükseldiğini bildirdi.

Gelecek 3 ay vizyonu

Sanayicilerin, talep ve piyasa koşullarında gelecek üç aya ilişkin beklentilerinde iyimserliğin de azaldığı görüldü.

Gelecek üç ayda toplam siparişlerde artış bekleyen işyerlerinin nisan anketinde yüzde 37,7, mayısta yüzde 33,2 olan oranı, hazıranda yüzde 30,7'ye kadar düştü. Toplam siparişlerde düşüş bekleyenlerin oranı ise daha artarak nisandaki yüzde 11, mayıstaki yüzde 12'lik düzeyinden hazıranda yüzde 12,9'a yükseldi. İç piyasadan siparişlerde artış bekleyenlerin mayısta yüzde 32,2 olan oranı hazıranda yüzde 28,9'a gerilerken, düşüş bekleyenlerin oranı yüzde 11,5'ten yüzde 15,7'ye çıktı. İhracat siparişlerinde artış bekleyen sanayi işyerlerinin oranı yüzde 28,8'den yüzde 28,7'ye geriledi, düşüş bekleyenler yüzde 11,1'den yüzde 12,7'ye çıktı.

Üretim maliyetlerinde artış beklentisi hazıranda biraz daha arttı. Gelecek üç ayda üretimde ortalama birim maliyetlerde artış bekleyenlerin mayısta yüzde 56,5 olan oranı hazıranda yüzde 57,3'e yükseldi, birim maliyetlerin değişmeyeceği görüşündeki işyerlerinin oranı yüzde 41,3'ten yüzde 40,8'e, düşeceğini bekleyenlerin oranı yüzde 2,2'den yüzde 1,9'a geriledi.

Maliyete etki eden unsurların başında gelen kısa vadeli TL kredi faizlerinde gelecek üç ayda artış bekleyen işyerlerinin nisandaki yüzde 40,9'luk düzeyinden mayısta yüzde 26,5'e düşen oranı ise hazıranda yüzde 18,4'e kadar geriledi.

Üretim azmi geriledi

Siparişler ve maliyetlere ilişkin beklentiler paralelinde sanayicilerin üretim artışı eğilimi de gerilemeye devam etti. Gelecek üç ayda üretimde artış öngören işyerlerinin mayıs anketinde yüzde 31,8 olan oranı, hazıranda yüzde 28,5'e düştü. Yüzde 60,1'le büyük kesim mevcut üretim düzeyinin değişmeyeceğini bildirirken, üretim düşüşü bildirenlerin oranı biraz daha artarak yüzde 10,3'ten yüzde 11,4'e yükseldi.

Maliyetlerde beklenen artışa rağmen, talepte daralma beklentisinin, sanayicilerin zam eğilimini baskıladığı görüldü. Gelecek üç ayda satış fiyatlarının artacağını bildiren işyerlerinin nisanda yüzde 46,7 olan, mayısta yüzde 42,7'ye gerileyen oranı, hazıranda yüzde 35,2'ye kadar indi.

Gelecek üç ayda istihdamda artış öngören işyerlerinin önceki ay yüzde 16,8 olan oranı da hazıranda yüzde 15,7'ye geriledi.

Yatırım iştahı azaldı

İktisadi Yönelim Anketi, sanayicilerin yatırım eğiliminde de düşüşe işaret etti. Gelecek bir yılda önceki bir yıla göre daha fazla sabit sermaye yatırımı öngören sanayicilerin

25.06.24

nisanda yüzde 30'u bulan, mayısta yüzde 27,2'ye gerileyen oranı, haziran ayında yüzde 24'e kadar düştü. Söz konusu oran bu yıl nisanda son 12 ayın en yüksek düzeyini görmüştü. Sanayicilerin enflasyon beklentisi ise yavaş da olsa düşmeye devam etti. Gelecek on iki ayda üretici fiyatları bazında (ÜFE) yıllık enflasyon beklentisi de nisan ayındaki yüzde 55,5 düzeyinden mayısta yüzde 54,6'ya, haziranda yüzde 53,6'ya indi.

Abdulkadir Selvi

DEAŞ, ABD'ye neden saldırmaz

Bunu DEAŞ, ABD'ye saldırın diye yazmıyorum. Terör örgütünün hiçbir ülkeye saldırmasını istemem.

Ama DEAŞ, Irak'ta, Suriye'de ABD işgaline karşı mücadele etmek üzere kurulduğunu açıklamıştı. Ama DEAŞ, İran'da, Irak'ta, Suriye'de, Türkiye'de, Rusya'da saldırılar düzenledi. Birçok kanlı eyleme imza attı.

Her ne hikmetse DEAŞ; ABD'ye karşı olan ülkelere saldırdı ama bir tek ABD'ye saldırmadı.

HAKSIZ BİR SORU MU

Amerikan işgaline karşı kurulduğunu, ABD'yle mücadele edeceğini açıklayan DEAŞ'ın şimdiye kadar ABD'ye karşı bir saldırıda bulunmadığını ama Amerika'ya karşı olan ülkelere kanlı eylemlere imza attığını görünce sizin de aklınıza bu DEAŞ neden ABD'ye saldırmaz sorusu gelmiyor mu?

TRUMP DEMİŞTİ

Çünkü Trump'ın söylediği gibi DEAŞ'ı ABD kurdurdu. Trump ne demişti? "DEAŞ'ı Obama ve Hillary Clinton kurdurdu."

Peki ne için kurdurdu? Amerika'ya karşı olan ülkelere saldırtmak üzere kurdurdu.

PUTİN'E MESAJ

DEAŞ'ın Dağıstan bölgesinde yaptığı saldırıya bakınca bunun Rusya'ya açık bir mesaj olduğu belli oluyor.

Mesajı veren kim? Başkan Biden. Mesajın hedefindeki kim? Rusya Devlet Başkanı Putin.

25.06.24

Bu coğrafyada mesajlar böyle kanlı veriliyor. Mektuplar terör örgütlerinin namlularıyla yazılıyor.

23 HAZİRAN TARİHİNE DİKKAT

1- DEAŞ, Dağıstan saldırısını 23 Haziran 2024 tarihinde gerçekleştirdi. Peki 1 yıl önce ne olmuştu? 23 Haziran 2023 tarihinde ise Prigojin Wagner isyanını başlatmıştı.

Sahi Prigojin ne oldu? Uçağı patlatılarak ortadan kaldırıldı.

NÜKLEER ÜÇGENİ

2- Putin, Çin, Kuzey Kore ve Vietnam'a gitti. "Nükleer üçgenini oluşturuyor" dedi.

Putin'in, Çin ve Kuzey Kore temaslarına ABD, Dağıstan'da DEAŞ saldırısı ile cevap verdi.

PUTİN NE DEMİŞTİ

3- DEAŞ'ın; Moskova'da konser salonuna düzenlediği kanlı saldırıdan sonra Putin, "Rusya'yı Müslümanlarla karşı karşıya getirmek istiyorlar... Ama başarılı olamayacaklar" demişti. DEAŞ, bu kez Dağıstan'dan saldırdı.

CIA DESTEĞİ

4- Bu tür eylemler uluslararası istihbarat servislerinin teşviki, desteği ve sağladığı imkânlar olmadan gerçekleştirilemez. DEAŞ; saldırıları ile CIA, Rusya'ya, seni içeriden vururuz mesajını veriyor.

TÜRKİYE'NİN MÜCADELESİ

5- DEAŞ saldırılarının Türkiye'yi ilgilendiren bir yüzü var. Türkiye, DEAŞ'ın en ağır saldırılarına maruz kalmış ve DEAŞ'la savaşmış bir ülke. Bizde Santa Maria Kilisesi'ne yapılan saldırı, Reyhanlı, Gaziantep, Suruç ve Ankara Gar saldırıları ilk aşamada sayabileceğim kanlı eylemler. Fırat Kalkanı Operasyonu ile DEAŞ'ı sınırlarımızdan attık ama Türkiye hâlâ DEAŞ'ın hedefindeki ülkelerden biri.

OPERASYONLAR SÜRDÜ

Dağıstan saldırısı bir kez daha bize DEAŞ'a yönelik operasyonların kesintisiz olarak devam etmesinin ne denli önemli olduğunu gösterdi.

Kurban Bayramı süresince yapılan operasyonlarda 31 DEAŞ'lı yakalandı. Bakalım hangi eylem talimatını bekliyorlardı.

TÜRKİYE GRİ LİSTEDEN ÇIKIYOR

Gözler Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ile CHP'nin Ekonomiden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Yalçın Karatepe görüşmesine kilitlenmişken, ben yarın Singapur'da başlayacak olan başka bir toplantıyla ilgiliydim. Çünkü orada Türk ekonomisi adına önemli bir gelişme bekleniyor.

Singapur'da 26-28 Haziran tarihleri arasında kısa adı FATF olan Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Yönelik Mali Eylem Görev Gücü'nün toplantısı var. Türkiye'yi Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in temsil edeceği toplantıda gündem maddelerinden birini Türkiye'nin gri listeden çıkarılması konusu oluşturuyor. Ülkemiz 2021 yılında gri listeye alınmıştı. Hem yapılan yasal düzenlemeler hem de İçişleri, Dışişleri, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığı'nın çeteler ve kara parayla mücadele konusunda yaptığı çalışmaları sonucunda önemli ilerlemeler sağlandı.

OLUMLU PUAN ALDIK

Türkiye, hem çetelerle mücadelesi hem de kara para aklayan sosyal medya fenomenlerine yönelik operasyonlarıyla FATF yönetiminden olumlu puan aldı. Türkiye kara para ve çetelerle mücadele ediyor kanaati oluştu.

MÜFETTİŞLERİN RAPORU

Bunu neye dayanarak söylüyorum? Mayıs ayının başında FATF müfettişleri kamuoyundan gizli bir şekilde Türkiye'de incelemelerde bulundu. Bu incelemelerin sonucunda bir ülke raporu hazırladılar. FATF müfettişlerinin hazırladığı raporda Türkiye'nin kara paranın önlenmesine yönelik olarak kararlı bir mücadele verdiği ve önemli ilerleme sağlandığı bilgisi yer aldı.

SİNYALLER OLUMLU

İlk adım olumlu. Eğer aynı iklim 26-28 Haziran tarihlerinde yapılacak olan toplantıda devam ederse gri listeden çıkmamız an meselesi demektir.

Gelen sinyaller, Türkiye'nin kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile ilgili gri listeden çıkarılacağı yönünde.

NE SAĞLAYACAK?

Gri listede olmak ülkemizin yabancı bankalar ve yabancı yatırımcılarla olan ilişkilerini olumsuz yönde etkiliyor. Dış yatırım çekme sürecinde kredi kuruluşları ve uluslararası otoriteler nezdinde itibar kaybına neden oluyor. Dış kredi temininde ve yabancı sermayeyi ülkemize çekmede engel oluşturuyor. Dünya Bankası gibi kuruluşların kredi açmasını zorlaştırıyor.

Türkiye, gri listeden çıktığı zaman yabancı sermayeyi çekmekte ve yurtdışında faaliyet gösteren şirketlerimiz açısından önemli bir rahatlama sağanacak.

KILIÇDAROĞLU İLE İMAMOĞLU YEMEKTE BULUŞACAK

Kemal Kılıçdaroğlu CHP kurultayından bu yana Ekrem İmamoğlu'na kırgındı. Telefonlarını açmıyordu. "Baba ve oğul gibiyiz" dediği İmamoğlu'nun kurultayda kendisini devirmesini bir türlü affedemiyordu. Sırtındaki hançerlerden biri olarak gösteriyordu. Seçimden sonra Ekrem İmamoğlu'nun CHP'nin başına geçmesi gündeme geldiğinde, "Bagajı olmayan birini getirin hemen istifa ederim" demişti.

NORMALLEŞMEDEN RAHATSIZLAR

Aracılar devreye girdi. Kılıçdaroğlu ile İmamoğlu görüşme kararı aldılar. İki isim de Özel'in Cumhurbaşkanı Erdoğan'la diyalog kurmasından dolayı rahatsız. Normalleşme süreci Özgür Özel'i önplana çıkarınca Kılıçdaroğlu ile İmamoğlu güçbirliği yapmak için harekete geçtiler.

KURULTAYI KONUŞACAKLAR

İki ismin Ankara'da baş başa yemek yemesi bekleniyor. İmamoğlu, Kılıçdaroğlu ile yemeği doğruladı ancak bir tarih tespit etmediklerini söyledi. "Net olarak şu tarih, bu tarih yok" dedi. Yemekte eylül ayında yapılacak olan tüzüklü kurultayın seçimli kurultay olması için imza toplanması konusu ele alınacak. Özgür Özel'i devirmeye karar verilerse imza toplama sürecini başlatacaklar.

İmamoğlu'nun CHP Genel Başkanı olması modeli üzerinde duruluyor ama İmamoğlu bunu ister mi? Kılıçdaroğlu, 'Ben CHP Genel Başkanı olayım seni cumhurbaşkanı adayı ilan edeyim' diye söz verir mi? Özel'in karşı hamlesi ne olur, bunlar henüz belli değil. Ama CHP'de taşlar yerinden oynamaya başladı.

İbrahim Kahveci

Bunlara para verilir mi?

Vergi kutsaldır. Herkes yaşadığı ülkenin kamu hizmetlerinden yararlandığı için vergisini ödemek zorundadır.

Kamusal mallar olarak mesela güvenlik deriz, mesela yargı deriz. Mesela eğitim-sağlık deriz.

Bunların bazıları yarı kamusaldır, yani özel sektöründe olduğu alanlardır. Eğitim ve sağlık buna girer ama kamusal hizmetin olmak zorunda olduğu sektörlerdir.

İyi de vergi nasıl kutsalsa o vergiyi harcayan da o kutsala göre harcamalıdır. Saadet Partisi Lideri Temel Karamollaoğlu'nun dediği gibi "yetim malıdır"

Yetim malı nasıl kullanılır? AK Parti örneği pek sağlam değil. Gerçi eskiden de çok sağlam kullanılmıyordu. Bunu "Yolsuzluk Algı Endeksi" üzerinden görüyoruz. Eskiden dünyada en fazla yolsuzluk olan 30-40 arası ülkelerdendik. Ama şimdi sıramız 100'ü aştı. Yani **yetim malını kendi malımız gibi kullanmaya başladık**.

1,2 milyar dolar yapım maliyeti olan köprüye 15 milyar dolar Hazine garantisi kimin parası üzerinden verir? Ya da devlete devredilmesi gereken köprüye yılda 1 milyar dolar civarında bir parayı hangi yetim malından kim o zengin müteahhitlere öder?

Kim yetim malından saraylar yapar? Kim 13 uçak kullanır?

AK Parti 2002 sonunda iktidara geldiğinde IMF programı vardı. Bütçeden GSYH'nın yüzde 6,5 oranında faiz dışı fazla verilmek zorundaydı.

2023 bütçesi üzerinden örnek vereyim: 5,2 trilyon lira gelire karşılık 5,9 trilyon lira faiz dışı harcama yapıldı. Yani faiz dışı harcama açığı 700 milyar lira oldu. Oysa IMF programı gibi olsaydı 1,7 trilyon lira faiz dışı fazla verilmesi gerekiyordu.

AK Parti ilk dönem bütçe performansına göre sadece 2023 yılında 2,1 trilyon lira fazladan harcama yapmış oldu.

Hatırlıyorum... Bir hesap yapmıştım ve demiştim ki, “şu faiz dışı harcama sınırı kalsın hele, asıl o zaman Türkiye şahlanacak”.

Ne kadar çok yanılmışım meğerse... AK Parti parayı buldukça ülkenin ihtiyacı olan yatırımlar yerine şov yatırımlarına, ya da sorgulanamayan haksız yatırımlara yöneldi.

Faiz dışı fazla hedefinin olduğu yıllarda bile bugünden daha yüksek oranda kamu yatırım oranına erişmiştik. Şimdi yine kamu yatırım oranı tek hanede geziyor. Ve hatta en düşük seviyede...

AK Parti parayı bulunca üretim yatırım vs demiyor. Para geldikçe hoyratça harcayacak yeni yerler buluyor. Bu konuda da çok mahirler.

O nedenle diyorum: Bu ülkede temel yapılar oturmadan devlete verilen fazla vergiler savurganlığa neden oluyor.

Kamusal hizmetlerin kalitesi artmadığı gibi daha da düşüveriyor.

Sizce böyle bir yapıya yetim malı gibi kutsal vergi ne kadar ödenir? Ne kadar para verilir?

